

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 20. aprīlī
(OR. en)

7407/1/21
REV 1

AGRI 160
AGRILEG 61

PAVADVĒSTULE

K-jas dok. Nr.:	COM(2021) 141 final/2
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI PAR RĪCĪBAS PLĀNU, KĀ ATTĪSTĪT BIOĻOĢISKO RAŽOŠANU

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2021) 141 *final/2*.

Pielikumā: COM(2021) 141 *final/2*

Briselē, 19.4.2021..
COM(2021) 141 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2021)141 final of 25.03.2021

Concerns all language versions.

It concerns linguistic errors and wrong references in the footnotes.

The text shall read as follows:

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

PAR RĪCĪBAS PLĀNU, KĀ ATTĪSTĪT BIOĻĢISKO RAŽOŠANU

{SWD(2021) 65 final}

IEVADS UN PAMATINFORMĀCIJA

Komisijas politiskās darbākārtības centrā ir Eiropas zaļais kurss. Tā galvenais mērķis ir, kalpojot par investīciju un izaugsmes virzītājspēku, līdz 2050. gadam panākt, ka Eiropa ir ilgtspējīga un klimatneitrāla¹.

Zaļajā kursā uzsvērts, ka ir svarīgi pārvaldīt pārkaršanu uz ilgtspējīgāku pārtikas sistēmu, jo īpaši stiprināt lauksaimnieku centienus stāties pretī klimata pārmaiņām, sargāt vidi un saglabāt biodaudzveidību. Šo mērķu sasniegšanā lauksaimnieku kopienai ir svarīga loma. Lauksaimnieki ir pirmie, kurus skar klimata pārmaiņu un biodaudzveidības zuduma sekas, savukārt ilgtspējīga lauksaimniecības prakse ir un paliek nozīmīgs biodaudzveidības zuduma veicinātājs. Bioloģiskie lauksaimnieki ir ilgtspējīgas lauksaimniecības celmlauži. Viņi meklē iespējas zaļināt lauksaimniecību, ieviest videi draudzīgas inovatīvas ražošanas metodes un veicināt apritīgumu un dzīvnieku labturību. Bioloģiskās ražošanas logotips

atspoguļo lauksaimnieku apņemšanos ievērot šos augstos ražošanas standartus un garantē patērētājiem, ka produkts ražots saskaņā ar ļoti konkrētiem un stingriem ilgtspējas noteikumiem. Vēl jo svarīgāk ir tas, ka bioloģiskā lauksaimniecība ienes mūsu laukos vairāk dabas un padara lauksaimniekus noturīgākus pret ekonomiskajām pārmaiņām, kā arī pārmaiņām, ko izraisa arvien nepastāvīgākie dabas un klimata apstākļi.

Tāpēc Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam² un stratēģijā “No lauka līdz galdam”³, kā arī gaidāmajā rīcības plānā par nulles piesārņojumu gaisā, ūdenī un augsnē ir izklāstītas konkrētas darbības, kas aptver visu ķēdi no pārtikas ražošanas līdz patēriņam un ietver arī starptautisku sadarbību ilgtspējīgu pārtikas sistēmu jomā. Minēto stratēģiju mērķis ir samierināt pārtikas ražošanas un vides aizsardzības intereses un vienlaikus veicināt investīcijas un ilgtspējīgu ražošanu, un Komisija to centīsies akcentēt ilgtspējīgas attīstības mērķu kontekstā. Turklāt stratēģijā “No lauka līdz galdam” paredzēts šogad nākt klajā ar ES oglekļa saistīgas lauksaimniecības iniciatīvu, kuras mērķis Klimata pakta kontekstā ir atlīdzināt lauksaimniekiem par viņu nodrošinātajiem ekosistēmu atjaunošanas, emisijas samazināšanas un oglekļa sekvēstrēšanas pakalpojumiem.

Tajā pašā laikā Covid-19 pandēmija Eiropas Savienībai ir radījusi nepieredzētas grūtības. Pandēmija spēcīgi ietekmē ekonomiku, iedzīvotāju veselību un pārtikas sistēmas. ES reaģēšanas centienos ietilpst atveseļošanas plāns, ko atbalsta instruments *Next*

SVARĪGĀKIE SKAITĻI

Bioloģiskajai lauksaimniecībai atvēlētā platība pēdējos 10 gados palielinājusies teju par 66 % – no 8,3 milj. ha 2009. gadā līdz 13,8 milj. ha 2019. gadā. Patlaban tā veido 8,5 % no ES izmantotās lauksaimniecības zemes kopplatības. Līdztekus šim platības pieaugumam ievērojami palielinājusies mazumtirdzniecības vērtība, kas pēdējos 10 gados divkārtšojusies no aptuveni 18 mljrd. EUR 2010. gadā līdz vairāk nekā 41 mljrd. EUR 2019. gadā.

¹ Tiesību akta priekšlikumā COM(2018) 392 final – 2018/0216 (COD) par turpmāko kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) uzsvērtā arī bioloģiskās lauksaimniecības labvēlīgā ietekme un ierosināts to atbalstīt ar dažādiem mehānismiem.

² COM(2020) 380 final.

³ COM(2020) 381 final.

ieinteresētās personas, gan plašāka sabiedrība puda stingru atbalstu rīcības plānam un tajā ierosinātajām darbībām.

Pašreizējās prognozes paredz ievērojamu bioloģiskā sektora izaugsmi šajā desmitgadē. Saskaņā ar dažiem avotiem, pat ja mēs turpinātu darīt tikai to, ko jau darām, bioloģiskās lauksaimniecības aizņemtā platība līdz 2030. gadam sasniegtu 15–18 % lauksaimniecības zemes⁸. 25 % mērķrādītājs būtiski palielina mūsu ieceru vērienīgumu. Šā rīcības plāna mērķis ir, rosinot lauksaimniekus pievērsties bioloģiskajai lauksaimniecībai, veicināt jūtamu bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvara pieaugumu ES un paplašināt bioloģiskās pārtikas pieejamību. Tādējādi iecerēts novērst plaisu starp izaugsmes līkni, kāda tā būtu ierastās darbības gadījumā, un papildu centieniem, kas vajadzīgi, lai līdz 2030. gadam sasniegtu 25 % mērķrādītāju.

GALVENIE IEGUVUMI

Bioloģiski apstrādātā zemē biodaudzveidība ir aptuveni par 30 % lielāka nekā tradicionāli apstrādātā zemē. Bioloģiskā lauksaimniecība ir labvēlīga, piemēram, apputeksnētājiem. Bioloģiskajiem lauksaimniekiem nav atļauts lietot sintētiskus mēslošanas līdzekļus, un viņi drīkst izmantot tikai ierobežotu ķīmisko pesticīdu klāstu. Turklāt aizliegta ĢMO un jonizējošā starojuma izmantošana, bet antibiotiku izmantošana ir stingri ierobežota.

Eiropas iedzīvotājiem ir pieejama droša un izcili kvalitatīva pārtika. Tomēr jau vairākus desmitus gadu mājsaimniecību izdevumi par pārtiku ir samazinājušies un pārtikas cenu krituma dēļ lauksaimnieku ienākumi stagnē. Bioloģiskā lauksaimniecība izmaksā dārgāk, jo bioloģisko lauksaimnieku darbs ir ekstensīvāks un viņi izmanto dabiskus procesus un vielas, nevis sintētiskus līdzekļus, tāpēc ražība ir zemāka. Taču bioloģiskie lauksaimnieki bieži gūst

labākus ienākumus, jo bioloģiskie produkti parasti tiek pārdoti par augstāku cenu nekā tradicionālie produkti, savukārt patērētāji novērtē bioloģiskās lauksaimniecības devumu videi.

Ja bioloģiskie produkti ar publiskā iepirkuma palīdzību tiks iekļauti skolu maltītēs un darbavietu ēdnīcu ēdienkartēs, pateicoties stimuliem un labākai pamanāmībai, ienāks viesmīlības nozarē, līdz ar reklāmas kampaņām nonāks lielveikalu plauktos un vairs nebūs retums mājsaimniecību ikdienas maltītēs, lielākam Eiropas iedzīvotāju skaitam kļūs pieejams vairāk bioloģiskās pārtikas. Lai bioloģiskā pārtika būtu pieejama ģimenēm ar zemiem ienākumiem, jārisina arī tādi jautājumi kā bioloģiskās pārtikas piekļūstamība un cenu pieņemamība. Vēl viens rīcības plāna mērķis ir, uzlabojot izglītības un apmācības iespējas, atbalstot bioloģisko produktu tirgu un līdztekus noskaidrojot relevantos stimulus, atbalstīt lauksaimniekus pārejā uz bioloģisko ražošanu.

Bioloģiskajai lauksaimniecībai vajadzētu rādīt piemēru, kuram vērts sekot. Tā nav vienīgā ilgtspējīgas lauksaimniecības sistēma, taču, kamēr oglekļa saistīga lauksaimniecība nav izvērsta visā pilnībā, tā pagaidām ir vienīgā sistēma, kura atzīta ar stabilu sertifikācijas metodi. Tāpēc tai būtu jārada piemērs, kā virzīties uz ilgtspējīgāku lauksaimniecības praksi, atjaunīgo resursu labāku izmantošanu, augstākiem dzīvnieku labturības standartiem un lielākiem lauksaimnieku ienākumiem. Turklāt bioloģiskā lauksaimniecība var dažādos veidos veicināt sociālo ilgtspēju un atbalstīt lauku apvidu

⁸ Eurostat un IHS Markit.

attīstību atbilstoši gaidāmajam ilgtermiņa redzējumam par lauku apvidiem, kā arī piekrastes apvidiem. Tā var sagādāt iespējas gados jauniem lauksaimniekiem un palīdzēt šajā sektorā veicināt vienlīdzīgu piekļuvi un vienlīdzīgus ienākumus sievietēm un vīriešiem⁹. Pētījumi¹⁰ liecina, ka iesaistīties bioloģiskajā lauksaimniecībā lauku uzņēmējiem ir vieglāk nekā tradicionālajā lauksaimniecībā. Bioloģiskajai lauksaimniecībai jākalpo par tradicionālās lauksaimniecības iedvesmas avotu un ceļa rādītāju.

2020. gada decembrī Komisija publicēja dalībvalstīm adresētus ieteikumus¹¹ par to gaidāmajiem KLP stratēģiskajiem plāniem. Ieteikumos aplūkotas ekonomiskās, vidiskās un sociālās problēmas Eiropas lauksaimniecībā un lauku apvidos, un īpaša uzmanība tajos pievērsta Eiropas zaļā kursa mērķrādītājiem, tai skaitā mērķim līdz 2030. gadam panākt, ka 25 % lauksaimniecības zemes tiek izmantoti bioloģiskajā lauksaimniecībā. Tālab dalībvalstis ir aicinātas savos KLP stratēģiskajos plānos noteikt šo zaļā kursa mērķrādītāju nacionālās vērtības. Pamatojoties uz Eiropas vidējiem rādītājiem un tendencēm, dalībvalstīm būtu īpaši jāpievēršas bioloģiski apstrādātās platības palielināšanai, nosakot procentuālus mērķrādītājus vai veicinot pozitīvas tendences. Dalībvalstis tiks aicinātas iepriekšminētos ieteikumus ņemt vērā KLP nacionālo stratēģisko plānu izstrādē.

Tā kā bioloģiskās ražošanas un patēriņa apjoms starp dalībvalstīm būtiski atšķiras, proti, bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantotās lauksaimniecības zemes īpatsvars sniedzas no nieka 0,5 % līdz vairāk nekā 25 %, ir svarīgi, lai katra dalībvalsts pēc iespējas drīzāk izstrādātu **nacionālo bioloģiskās lauksaimniecības stratēģiju, kura pamatojas uz visaptverošu nozares analīzi un kurā noteiktas saistītās darbības, stimuli, skaidri termiņi un nacionālie mērķi**. Visām dalībvalstīm būs jāpaskaidro, kā tās, paturot prātā to atšķirīgos izejas punktus, plāno dot ieguldījumu ES mērķrādītāja sasniegšanā, un šajā nolūkā jānosaka nacionālā vērtība attiecībā uz bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantotās platības īpatsvaru, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam. Lai nodrošinātu, ka bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plāni darbojas sekmīgi, dalībvalstīm jāveido to īstenošanai vajadzīgās spējas. Komisija uzraudzīs, kā dalībvalstis virzās uz savu mērķrādītāju sasniegšanu, un šajā sakarā Komisijai un dalībvalstīm tiks dota iespēja apspriest ierosināto darbību īstenošanu un dalībvalstīm tiks doti norādījumi par vajadzīgiem un relevantiem pielāgojumiem.

Akvakultūras sakarā jānorāda, ka bioloģisko akvakultūru veicinās jaunās stratēģiskās vadlīnijas par ES akvakultūras ilgtspējīgu attīstību, kuras Komisijai jāpieņem 2021. gada pavasarī. Turklāt Komisija mudina ES dalībvalstis pārskatītajos nacionālajos akvakultūras daudzgadu stratēģiskajos plānos kā vienu no mērķiem iekļaut bioloģiskās

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_ERGAU_custom_443889

un https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/ILC_DI17_custom_416294.

¹⁰ Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) finansējuma loma lauksaimniecībā nodarbinātajām sievietēm, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU\(2015\)536466_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU(2015)536466_EN.pdf).

¹¹ COM(2020) 846 final.

akvakultūras īpatsvara palielināšanu. Turklāt Komisijas dienestu darba dokumentā par jūras baseina perspektīvu, kas noder par orientieri Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) plānošanā¹², teikts, ka EJZF (gaidāmais Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds jeb EJZAF) būtu jāizmanto, lai veicinātu ilgtspējīgas akvakultūras prakses, piemēram, bioloģisko ražošanu.

Rīcības plāns ir iedalīts trīs prioritārajos virzienos, kas pielāgoti pārtikas piegādes ķēdes struktūrai (ražošana, pārstrāde, mazumtirgotāji un patērētāji). Lai atbalstītu pozitīvas pārmaiņas bioloģiskajā sektorā un sagādātu tā operatoriem līdzsvarotu un ienesīgu tirgu, ir būtiski veicināt vispārējo pieprasījumu pēc bioloģiskajiem produktiem. Augošs bioloģisko produktu patēriņš ir svarīgs faktors, kas mudina lauksaimniekus pāriet uz bioloģisko lauksaimniecību (1. prioritārais virziens). Lai līdz 2030. gadam panāktu, ka 25 % izmantotās lauksaimniecības zemes tiek apstrādāti atbilstoši bioloģiskās ražošanas praksei, un ievērojami palielinātu bioloģiskās akvakultūras īpatsvaru, vajadzīgi papildu stimuli ražošanai (2. prioritārais virziens). Visbeidzot, jāturpina uzlabot bioloģiskā sektora devumu ilgtspējas un vides problēmu risināšanā (3. prioritārais virziens). Šajā rīcības plānā ierosināts turpināt dažas pašreizējās veiksmīgās darbības un līdztekus sākt daudzas jaunas darbības, un mobilizēt dažādus finansējuma avotus.

Komisija iecerējusi palielināt **pētniecības un inovācijas** īpatsvaru šajā sektorā un vismaz 30 % budžeta, kas atvēlēts pētniecības un inovācijas darbībām lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauku apvidu jomā¹³, novirzīt tematiem, kuri tieši saistīti ar bioloģisko sektoru vai ir tam relevanti. Pētniecība cita starpā aptvers tādas jomas kā lauksaimnieku un patērētāju uzvedības maiņa, lielāka kultūraugu ražība, ģenētiskā biodaudzveidība un strīdīgu līdzekļu alternatīvas. Šajā kontekstā Komisija pastiprinās nacionālo bioloģiskās pārtikas pētniecības un inovācijas programmu koordināciju un radīs jaunas iespējas, liekot lietā programmā “Apvārsnis Eiropa” ierosināto augsnes veselības un pārtikas uzdevumu jomu un partnerības, jo īpaši agroekoloģijai un pārtikas sistēmām veltītās. Lai sekmētu bioloģisko produktu īpatsvara vispārēju pieaugumu visās dalībvalstīs, pētniecības un inovācijas rezultātu izplatīšanu iecerēts sekmēt ar Eiropas inovācijas partnerības *AGRI* un Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (LZIS) palīdzību.

Lai sasniegtu rīcības plāna virsmērķi nodrošināt stabilus pamatus sektora nākotnei, vajadzīgo pasākumu izstrādē pilnvērtīgi jāiesaista visas ES iestādes, dalībvalstis un ieinteresētās personas.

1. PRIORITĀRAIS VIRZIENS. BIOLOĢISKA PĀRTIKA UN PRODUKTI VISIEM: STIMULĒT PIEPRASĪJUMU UN PANĀKT PATĒRĒTĀJU UZTICĒŠANOS

SVARĪGĀKIE SKAITĻI

¹² Komisijas dienestu darba dokuments “Reģionālo jūras baseinu analīze. Reģionālas grūtības kopējās zivsaimniecības politikas mērķu sasniegšanā. Jūras baseina perspektīva, kas noder par orientieri EJZF plānošanā” (SWD(2020) 206 final).

¹³ Konkrētāk, 30 % no nākamajiem uzaicinājumiem saistībā ar programmas “Apvārsnis Eiropa” 6. kopas 3. intervences jomu “Lauksaimniecība, mežsaimniecība un lauku apvidi”.

Lai gan katrs eiropietis par bioloģiskajiem produktiem iztērē vidēji 84 EUR gadā¹⁴, bioloģisko produktu patēriņš uz vienu iedzīvotāju gadā dalībvalstīs diezgan būtiski atšķiras, proti, tas sniedzas no 344 EUR līdz 1 EUR. Iemesls tam ir ne tikai pirktspējas atšķirības, bet arī dažos reģionos joprojām neattīstītais tirgus, pienācīgu piegādes ķēžu trūkums daudzos apvidos un nepietiekamas patērētāju zināšanas par bioloģiskās ražošanas logotipu un tās sagādātajām priekšrocībām. Lai gan bioloģiskā akvakultūra ir salīdzinoši jauns sektors, tam piemīt ievērojams izaugsmes potenciāls.

Ja pieprasījums pēc bioloģiskajiem produktiem nepalielināsies, vēlamais bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantotās platības pieaugums panākts netiks. Lai gan šis rīcības plāns ir vispusīgs, lielākais uzsvars tajā likts uz pieprasījuma radīto efektu, un tā mērķis ir sekmēt bioloģisko pārtikas produktu patēriņu visā ES. ES iedzīvotāji arvien augstāk novērtē pārtiku, kuras ražošana sagādā plašākus ieguvumus sabiedrībai, piemēram, bioloģiskos produktus, produktus ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, vietējās pārtikas ražošanas sistēmas ar mazāku oglekļa pēdu un inovatīvus mazemisiņu pārtikas risinājumus¹⁵.

Šajā prioritārajā virzienā ierosināto pasākumu mērķis ir palielinot informētību par bioloģisko produktu sagādātajiem ieguvumiem un patērētāju uzticēšanos bioloģiskās ražošanas logotipam, stimulēt pieprasījumu pēc bioloģiskajiem produktiem. Bioloģisko produktu patēriņu var stimulēt arī dalībvalstis pašas, jo daži instrumenti ir pieejami dalībvalstu līmenī. Piemēram, dalībvalstis var pazemināt PVN likmes bioloģiski audzētiem augļiem un dārzeņiem. Bioloģiskās pārtikas patēriņa veicināšana rosinās lauksaimniekus pāriet uz bioloģisko ražošanu, un tas savukārt palielinās un dažādos piedāvājumus, kas vajadzīgs, lai apmierinātu patērētāju augošo pieprasījumu.

1.1. Veicināt bioloģisko lauksaimniecību un popularizēt ES logotipu

Lai gan ES bioloģiskās ražošanas logotips ir vislabāk zināmais Eiropas kvalitātes logotips, tā atpazīstamību iespējams vēl uzlabot. Jaunākā šim tematam veltītā Eiropas aptauja¹⁶, kas publicēta 2020. gada oktobrī, liecina, ka ES bioloģiskās ražošanas logotipu Eiropas Savienībā atpazīst 56 % patērētāju. Tas ir krietni vairāk nekā iepriekšējos gados. Tomēr starp dalībvalstīm pastāv būtiskas atšķirības, proti, šis rādītājs sniedzas no 30 % līdz 74 %.

ES lauksaimniecības veicināšanas politikas kontekstā Komisija jau aktīvi popularizē bioloģiskos produktus, un tā turpinās to darīt arī nākotnē. Lauksaimniecības veicināšanas budžeta daļa, kas atvēlēta bioloģiskajiem produktiem, 2021. gadā ir 27 %, proti, 49 milj. EUR.

1. darbība. Informācijas un komunikācijas jomā Komisija:

¹⁴ *FiBL*, “The World of organic agriculture 2020”.

¹⁵ Komisijas pārdomu dokuments “Ceļā uz ilgtspējīgu Eiropu līdz 2030. gadam”.

¹⁶ Eiropas aptauja Nr. 504.

- sākot no 2021. gada, pievērsīs lielāku uzmanību bioloģiskajam sektoram kā vienam no tematiem, uz kuriem attiecas ikgadējais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus par KLP informatīvajiem pasākumiem;
- sākot no 2022. gada, pastāvīgi vāks datus par bioloģiskās lauksaimniecības radītajiem vidiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem ieguvumiem un, aktīvāk izmantojot sociālos medijus, informēs par šiem ieguvumiem sabiedrību, arī lauksaimniekus;
- sākot no 2022. gada, novērtēs patērētāju informētību par ES bioloģiskās ražošanas logotipu, lai sekotu līdzi kopš 2020. gada Eiroparometra aptaujas panāktajam progresam. Turpinās izmantot Eiroparometra aptaujas kā noderīgu rīku, ar ko novērtēt Komisijas īstenoto bioloģiskās ražošanas logotipa popularizēšanas darbību rezultativitāti;
- sadarbībā ar Eiropas Parlamentu un citām struktūrām, piemēram, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Reģionu komiteju un Komisijas pārstāvniecībām dalībvalstīs, noskaidros svarīgākos pasākumus, kas noder informēšanai par bioloģiskajiem produktiem¹⁷, jo īpaši dalībvalstīs, kurās pieprasījums ir zemāks par ES vidējo līmeni.

2. darbība. Veicināšanas sakarā Komisija turpinās ES veicināšanas rīcībpolitikai atvēlēt apjomīgu budžetu ar mērķi palielināt bioloģisko produktu patēriņu atbilstoši stratēģijas “No lauka līdz galdam” un Eiropas Vēža uzveikšanas plāna vērienīgajiem mērķiem, rīcībpolitikai un darbībām. Sākot no 2021. gada, Komisija:

- lauksaimniecības veicināšanas rīcībpolitikas gada darba programmām iedalīs lielāku budžetu ar mērķi uzlabot patērētāju informētību par bioloģiskajiem produktiem un stimulēt pieprasījumu pēc tiem;
- intensificēs ES bioloģisko produktu popularizēšanu konkrētos trešo valstu izaugsmes tirgos, piemēram, sadarbībā ar dalībvalstīm piedaloties gadatirgos;
- palielinās informētību par ES bioloģisko produktu ražotāju eksporta iespējām, ko paver ES brīvās tirdzniecības nolīgumu un līdzvērtības nolīgumu tīkls;
- piešķirot apbalvojumus par izcilību ES bioloģiskās pārtikas apritē, uzlabos nozares pamanāmību.

1.2. Popularizēt ēdnīcas, kas piedāvā bioloģisko pārtiku, un veicināt zaļā publiskā iepirkuma izmantošanu

Arvien svarīgāka loma bioloģiskās ražošanas veicināšanā ir pilsētām, mazpilsētām un reģioniem. Piemēram, izveidojot ēdnīcas, kurās priekšroku dod bioloģiskajai pārtikai, kā arī piedāvājot bioloģiskās pārtikas vaučeris neaizsargātajiem iedzīvotājiem, varētu radīt nozīmīgas iespējas kāpināt bioloģisko produktu patēriņu un ražošanu. Jau esošie tīkli

¹⁷ Papildus tiem, kuros Komisijas dienesti jau piedalās.

būtu jānodrošina palielināt to pilsētu un mazpilsētu skaitu, kuras iesaistās nacionāla vai vietēja mēroga stratēģijās, kas popularizē bioloģisko pārtiku ēdnīcās.

SVARĪGĀKIE SKAITĻI

Kopenhāgena ir pirmā pilsēta, kurā visas sabiedriskās ēdnīcas piedāvā tikai bioloģisko pārtiku, kuru iegūst no aptuveni 25 000 ha bioloģiski apsaimniekotas lauksaimniecības zemes, galvenokārt pilsētas apkaimē. Vīnē izveidots bioloģisko pilsētas dārzu tīkls aptuveni 860 ha platībā, un tas apgādā arī sabiedriskās ēdnīcas, jo īpaši bērnu dārzus. Romā sabiedriskajās ēdnīcās pasniedz aptuveni 1 miljonu bioloģisko maltīšu dienā.

Pievēršanās bioloģiskajiem produktiem varētu nākt par labu piepilsētu lauksaimniecības un akvakultūras darbībām, vietējo piegādes ķēžu attīstībai un paraugprakses apmaiņai, piemēram, starp sabiedriskajām ēdnīcām un restorāniem. Ja ēdnīcās tiks nodrošināti bioloģiskie produkti, tie vienlaikus kļūs pieejamāki plašākam patērētāju lokam.

Zaļais publiskais iepirkums paver iespēju veicināt bioloģisko lauksaimniecību. Šādu iepirkuma procedūru īstenošanā īpaša uzmanība būtu jāpievērš mazām lauku saimniecībām, mikrouzņēmumiem un MVU. 2019. gada oktobrī Komisija izdeva jaunus ES zaļā publiskā iepirkuma kritērijus, kas attiecas uz pārtiku, ēdināšanas pakalpojumiem un tirdzniecības automātiem¹⁸. Tomēr publiskās pārvaldes iestādēm, jo īpaši vietējām iestādēm, kas organizē publiskos iepirkumus, joprojām trūkst zināšanu par zaļā publiskā iepirkuma sagādātajām iespējām. Stratēģijā “No lauka līdz galdam” Komisija ir apņēmusies noskaidrot vislabāko veidu, kā noteikt minimālos obligātos kritērijus, kas piemērojami ilgtspējīgam pārtikas iepirkumam, lai skolās un sabiedriskajās iestādēs veicinātu veselīgu un ilgtspējīgu uzturu, arī bioloģiskos produktus, un šie kritēriji būtu jāizmanto par pamatu Komisijas turpmākai rīcībai šajā jomā.

3. darbība. *Lai rosinātu bioloģisko produktu plašāku izmantošanu sabiedriskajās ēdnīcās, Komisija kopā ar ieinteresētajām personām un dalībvalstīm:*

- *uzlabos informētību par 2019. gadā izdotajiem zaļā publiskā iepirkuma kritērijiem, par darbu, kas norit saistībā ar publisko iepirkumu “Pārtika veselībai”, un par kopīgo rīcību “Best-ReMaP”¹⁹;*
- *bioloģiskos produktus integrēs ilgtspējīga publiskā pārtikas iepirkuma minimālajos obligātajos kritērijos, kuri līdz 2023. gadam jāizstrādā kā daļa no ilgtspējīgu pārtikas sistēmu tiesiskā regulējuma;*
- *analizēs pašreizējo situāciju ES zaļā publiskā iepirkuma piemērošanas jomā. Lai uzraudzītu zaļā publiskā iepirkuma piemērošanu, Komisija izmantos nacionālos bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plānus un aicinās dalībvalstis palielināt zaļā publiskā iepirkuma izmantošanu publiskā sektora iestādēs. Turklāt tā mudinās dalībvalstis noteikt vērienīgus nacionālos mērķrādītājus, kas attiecas uz bioloģisko produktu iekļaušanu zaļajā publiskajā iepirkumā;*

¹⁸ SWD(2019) 366 final, “ES zaļā publiskā iepirkuma kritēriji, kas attiecas uz pārtiku, ēdināšanas pakalpojumiem un tirdzniecības automātiem”.

¹⁹ Projekts “Best-ReMaP” pievēršas uzturam, jo īpaši bērnu uzturam, <https://bestremap.eu/>.

- sākot no 2022. gada, ciešā sadarbībā ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Reģionu komiteju un Pilsētas mēru paktu sagatavos īpašus pasākumus, kas domāti, lai uzlabotu par sabiedrisko ēdināšanu atbildīgo publiskās pārvaldes iestāžu informētību par ES zaļo publisko iepirkumu, turklāt sasaistīs šīs iniciatīvas ar Eiropas Klimata paktu.

1.3. Pastiprināt programmas skolu apgādei ar bioloģiskajiem produktiem

ES skolu apgādes programma atbalsta augļu, dārzeņu, piena un piena produktu izdalīšanu bērniem, ko papildina izglītojoši pasākumi, kuri vairo bērnu izpratni par lauksaimniecību un māca viņiem veselīgus ēšanas paradumus. Tādējādi programma veicina veselīgu uzturu un nodrošina tās aptverto produktu patēriņu īstermiņā un ilgtermiņā.

Atbilstoši stratēģijai “No lauka līdz galdam” dalībvalstīm bioloģisko produktu izplatīšana ES skolu apgādes programmas satvarā būtu jāizvirza par prioritāti, un šajā nolūkā iepirkuma procedūrās jāpiemēro attiecīgi atlases vai līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji un/vai jāparedz labvēlīgāki nosacījumi. Komisija šos principus ņems vērā skolu apgādes programmu pārskatīšanā. Patlaban vairākas valstis nav ierādījušas prioritāru vietu bioloģiskajiem produktiem, galvenokārt tāpēc, ka tie nereti ir dārgāki par nebioloģiskiem produktiem. Dalībvalstis to varētu mazināt ar nodokļu pasākumiem, piemēram, atcelt samazinātas nodokļa likmes pesticīdiem kā lauksaimnieciskās ražošanas ielaides resursiem.

4. darbība. Saistībā ar ES skolu apgādes programmas regulējuma pārskatīšanu, kas stratēģijā “No lauka līdz galdam” plānota 2023. gadā, un saskaņā ar Eiropas Vēža uzveikšanas plānu Komisija:

- sadarbosies ar dalībvalstīm, lai noskaidrotu veidus, kā vēl vairāk palielināt bioloģisko produktu izplatīšanu skolu apgādes programmās. Komisija aicinās dalībvalstis turpināt palielināt bioloģisko produktu īpatsvaru, un valstīm, kas atpauk visvairāk, nāksies pielikt papildu pūles;
- lai izstrādātu ieteikumus, veiks pētījumu par pārtikas reālo cenu, arī par nodokļu sistēmas nozīmi.

1.4. Novērst pārtikas krāpniecību un vairo patērētāju uzticēšanos

Bioloģisko produktu panākumi tirgus attīstības un patērētāju izvēles aspektā ir atkarīgi no patērētāju uzticēšanās ES bioloģiskās ražošanas logotipam un tā kontroles sistēmai. Krāpnieciska rīcība un tīši bioloģiskās ražošanas noteikumu pārkāpumi var mazināt patērētāju uzticēšanos bioloģiskajiem produktiem.

Lai nepieļautu un apkarotu krāpšanu bioloģisko produktu jomā, ļoti svarīga ir sadarbība starp amatpersonām, kurām ir zināšanas par agropārtikas apriti, policijas un muitas ierēdņiem, kuriem ir izmeklēšanas pilnvaras, tiesnešiem un prokuratūrām valstu un ES līmenī. Tikpat svarīgi ir veicināt un optimizēt jaunu tehnoloģiju izmantošanu.

5. darbība. Sākot no 2021. gada, Komisija pastiprinās cīņu pret krāpniecisku praksi un jo īpaši:

- nodrošinās kontroles sistēmu stingru pārraudzību dalībvalstīs un trešās valstīs; palielinās sadarbību ar dalībvalstu pārvaldes iestādēm un trešām valstīm, kas atzītas par līdzvērtīgām, un cita starpā paļausies uz to līdzekļiem un iepriekšēju revīziju rezultātiem;
- rīkojot mērķorientētus darbseminārus, kuros dalīties ar gūtajām atziņām un paraugpraksi, palīdzēs dalībvalstīm izstrādāt un īstenot rīcībpolitiku, kā novērst krāpšanu bioloģisko produktu jomā;
- lai novērstu krāpšanu un koordinētu izmeklēšanu, sektoranalīzē sadarbosies ar ES Pārtikas krāpniecības apkarošanas tīklu un Eiropolu; lai apmainītos ar informāciju par bioloģisko produktu tirdzniecību un par krāpšanu šajā jomā, aktivizēs sadarbību ar trešo valstu kompetentajām iestādēm un tiesībaizsardzības iestādēm;
- palīdzēs dalībvalstīm ar norādījumiem par pastiprinātu importa kontroli pie robežas;
- izmantojot sankciju katalogus, veicinās stingrākus krāpnieciskas prakses apkarošanas pasākumus;
- ieviesīs pasākumus, kas izmantojami, lai gadījumos, kad konstatēta krāpšana, informētu patērētājus un/vai atsauktu produktus no tirgus;
- izstrādās agrīnās brīdināšanas sistēmas, kurās datizracei ES izmanto mākslīgo intelektu (tādas kā oficiālo kontroļu informācijas pārvaldības sistēma jeb IMSOC²⁰) un dalībvalstu datubāzes.

1.5. Uzlabot izsekojamību

Bioloģiskā sektora reputācija ir atkarīga no spējas izsekot produktus no galda atpakaļ līdz pat laukam. Lai pastiprinātu izsekojamību un caurskatāmību, vajadzīgs skaidrs pārskats par operatoriem, kas iesaistījušies bioloģisko produktu ražošanā, izplatīšanā un tirdzniecībā ES. Kontroles institūcijām jau tiek prasīts to tīmekļvietnēs publicēt bioloģisko operatoru sertifikātus, taču šī informācija vēl nav centralizēta vienotā ES tīmekļvietnē.

6. darbība. Sākot no 2021. gada, Komisija:

- izstrādās visu ES operatoru un vēlāk arī attiecīgo trešo valstu operatoru sertifikātu datubāzi, par pamatu izmantojot analīzi, kas jau sāka 2014. gada rīcības plāna satvarā, un ievērojot Eiropas Revīzijas palātas ieteikumus²¹;

²⁰ Regula par oficiālo kontroļu informācijas pārvaldības sistēmu (IMSOC), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32019R1715>.

²¹ “Bioloģisko produktu kontroles sistēma ir uzlabojusies, taču atlikušas dažas problēmas”, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_04/SR_organic-food_LV.pdf.

- *mudinās kompetentās iestādes un kontroles institūcijas reģistrēties un digitāli parakstīt inspekcijas sertifikātus sistēmā TRACES. Šis bezpapīra process mazinās administratīvo slogu un dokumentu viltošanas risku;*
- *sadarbībā ar dalībvalstīm, to kontroles institūcijām un trešām valstīm koordinēs regulāras bioloģisko produktu izsekojamības pārbaudes, jo īpaši gadījumos, kad radušās aizdomas par pārtikas krāpniecību.*

Lai marķētu, izsekotu, lokalizētu un kopīgotu ar produktiem saistītus datus, lieti var noderēt digitālas tehnoloģijas, un Komisija strādā pie tādiem risinājumiem kā digitālās pases. Bioloģiskais sektors varētu gūt labumu no jaunu tehnoloģiju izmantošanas, jo īpaši tāpēc, ka tam raksturīgas arvien sarežģītākas vērtības ķēdes un vajadzīga caurskatāmība. Mākslīgais intelekts, blokķēdes tehnoloģija un līdzīgas tehnoloģijas var palīdzēt pastiprināt bioloģisko sertifikāciju, jo īpaši nodrošinot visas piegādes ķēdes caurskatāmību un produktu izsekojamību un tādējādi veicinot patērētāju uzticēšanos.

7. darbība. *Sākot no 2021. gada, Komisija:*

- *sinerģijā ar darbu pie digitālām produktu pasēm novērtēs, kādā mērā bioloģisko produktu izsekojamībā var izmantot blokķēdes tehnoloģiju vai citas digitālas tehnoloģijas, un kā nākamo soli paredzēs izmēģinājuma projektu ar ieinteresētajām personām. Šo darbu papildinās programmas “Apvārsnis Eiropa” darbības, kas saistītas ar blokķēdes tehnoloģiju izmantošanu agropārtikas sektorā, kā arī citas mērķorientētas pētniecības un inovācijas darbības, kuru mērķis ir izstrādāt inovatīvus risinājumus bioloģiskās pārtikas izsekošanai.*

1.6. Privātā sektora ieguldījums

Bioloģisko pārtikas produktu popularizēšanā svarīga nozīme var būt mazumtirgotājiem, ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem, restorāniem un piegādes pakalpojumu sniedzējiem. Piemēram, tie var nodrošināt pietiekamu un cenas ziņā pieņemamu bioloģisko produktu piedāvājumu pārtikas veikalos, lielveikalos un tiešsaistes veikalos un bioloģisko produktu piedāvājumu restorānu un ēdināšanas pakalpojumu sniedzēju ēdienkartēs. Šīs darbības var kombinēt ar bioloģiskās ražošanas sagādāto ekonomisko, vidisko un sociālo ieguvumu izskaidrošanu.

Turklāt svarīga nozīme bioloģiskās pārtikas popularizēšanā privātā sektora uzņēmumiem var būt tāpēc, ka tie var informēt savus darbiniekus par bioloģiskās lauksaimniecības priekšrocībām (piemēram, izmantojot ES nodrošinātos informācijas materiālus), piedāvāt savās ēdnīcās bioloģiskus produktus un piešķirt saviem darbiniekiem “biovaucherus”, kas izmantojami bioloģiskās lauksaimniecības produktu iegādei.

8. darbība. *Lai nostiprinātu mazumtirgotāju, vairumtirgotāju, ēdināšanas pakalpojumu sniedzēju, restorānu un citu uzņēmumu lomu, Komisija, sākot no 2021. gada:*

- *centīsies no attiecīgajām ieinteresētajām personām panākt skaidru atņemšanas atbalstīt un palielināt bioloģisko produktu izplatīšanas un pārdošanas apjomu*

saistībā ar stratēģijā “No lauka līdz galdam” paredzēto Rīcības kodeksu atbildīgai uzņēmējdarbības un tirgvedības praksei, kā arī izplatīt paraugpraksi relevantās platformās, tādās kā aprītes ekonomikas jautājumos ieinteresēto personu platforma;

- izveidos partnerības ar uzņēmumiem, kas vēlas veicināt bioloģisko produktu izmantošanu korporatīvās ilgtspējas politikas satvarā. Šie pasākumi tiks plašāk apspriesti Uzņēmējdarbības un biodaudzveidības platformā²².

2. PRIORITĀRAIS VIRZIENS. CEĻĀ UZ 2030. GADU: STIMULĒT PĀREJU UN STIPRINĀT VISU VĒRTĪBAS ĶĒDI

Kā minēts iepriekš, ES vidējais rādītājs 8,5 % bioloģiskajai lauksaimniecībai atvēlētās lauksaimniecības zemes slēpj būtiskas atšķirības starp dalībvalstīm: šis īpatsvars sniedzas no nieka 0,5 % līdz vairāk nekā 25 %. Tas pats attiecas uz bioloģisko akvakultūru – dažās dalībvalstīs tās īpatsvars ievērojami palielinās, bet citās šī ražošanas metode joprojām ir agrīnā attīstības posmā²³.

Šīs atšķirības starp dalībvalstīm daļēji izskaidrojamas ar faktu, ka dažās no tām trūkst atbilstošu struktūru. Atbilstošu struktūru izveidošana ļautu pienācīgi ievirzīt bioloģisko produkciju piegādes ķēdēs, un tas savukārt dotu lauksaimniekiem iespēju pilnībā gūt labumu no bioloģiskās ražošanas pievienotās vērtības. Rīcības plānam būtu jāveicina bioloģiskās ražošanas izvēršana, īpaši tajās dalībvalstīs, kurās tās īpatsvars ir mazāks par ES vidējo. Lielākā daļa dalībvalstu jau ir noteikušas bioloģiskajā ražošanā izmantojamās lauksaimniecības zemes nacionālos mērķrādītājus, visbiežāk izteiktus ar izmantotās lauksaimniecības zemes īpatsvaru.

Arī KLP ir un paliek nozīmīgs pārejas atbalsta instruments. Patlaban bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam tiek izmantoti aptuveni 1,8 % KLP līdzekļu. Turpmākajā KLP būs iekļautas ekoshēmas, kurām atvēlētais budžets 2023.–2027. gada periodā atkarībā no sarunu iznākuma sasniegs 38–58 mljrd. EUR²⁴. Ekoshēmas var lieti noderēt bioloģiskās lauksaimniecības veicināšanā. EJZAF turpinās sniegt atbalstu pārejai uz bioloģisko akvakultūru.

1.1. Veicināt pāreju, investīcijas un paraugprakses apmaiņu

KLP lauku attīstības programmas ir sagādājušas lauksaimniekiem finansiālo atbalstu saimniecību pārejai uz bioloģisko ražošanu un to uzturēšanai. Ir pierādījies, ka šis atbalsts ir krietni stimulējis lauksaimniekus pievērsties bioloģiskajai lauksaimniecībai. Tas ir nozīmīgs faktors bioloģiskajai ražošanai atvēlētās zemes platības palielināšanā. Gaidāmajā KLP dalībvalstīm būs elastīgas iespējas pielāgotā veidā atbalstīt bioloģiskās ražošanas operatorus – gan ar lauku attīstības līdzekļiem, gan ar mērķorientētām tiešā ienākumu atbalsta ekoshēmām. Budžetam, kas atvēlēts pasākumiem, ar kuriem atbalsta

²² https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm.

²³ EUMOFA, “ES bioloģiskā lauksaimniecība”, 2017. gada maijs.

²⁴ Ekoshēmu galīgo budžetu (2023–2027) EP un Padome vēl apspriež KLP reformas kontekstā. EP nostāja paredz budžeta piešķirumu 58,1 mljrd. EUR apmērā, bet Padomes nostāja – budžetu 38,7 mljrd. EUR apmērā.

pāreju uz bioloģisko ražošanu un tās uzturēšanu, kā arī investīciju atbalstam, KLP stratēģiskajos plānos vajadzētu būt salāgotam ar valstu iecerēm palielināt bioloģiskās ražošanas īpatsvaru.

Bioloģiskā lauksaimniecība sniedz vērtīgu ieguldījumu KLP un kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) konkrēto mērķu sasniegšanā, jo īpaši tas attiecas uz mērķiem “nodrošināt lauksaimniekiem taisnīgus ienākumus”, “līdzsvarot lauksaimnieku pozīciju vērtības ķēdē”, “nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu attīstību un efektīvu apsaimniekošanu”, “aizsargāt biodaudzveidību, ekosistēmas pakalpojumus, dzīvotnes un ainavas” un “uzlabot ES lauksaimniecības un ES akvakultūras spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības, kā arī dzīvnieku labturības jomā”.

Bioloģiskā lauksaimniecība ir īpaši aplūkota dalībvalstīm adresētajos ieteikumos par KLP deviņiem konkrētajiem mērķiem. Minētajos ieteikumos Eiropas Komisija aicina dalībvalstis, ņemot vērā to konkrētos apstākļus un iepriekš minētos ieteikumus, noteikt skaidras nacionālās mērķvērtības bioloģiskās platības mērķrādītājam.

Ar KLP, kas izstrādāta laikposmam pēc 2020. gada, Komisija visā ES veicinās lauksaimniekiem domātu tehnisko palīdzību, kas atvieglos bioloģiskās lauksaimniecības izvēršanu. Atbalsts bioloģiskajai akvakultūrai tiks piešķirts no 2021.–2027. gada Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF).

Lai bioloģiskais sektors varētu attīstīties, vajadzīga arī agropārtikas sektorā strādājošo kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija. Eiropas Prasmju pakts paver iespējas plaša mēroga prasmju partnerībām rūpniecības ekosistēmās, tādās kā agropārtikas ekosistēma, un tās būtu pilnībā jāapgūst, lai sasniegtu šajā paziņojumā izvirzītos mērķus.

9. darbība. Jaunās KLP un KZP satvarā Komisija:

- sākot no 2023. gada, novērtēs dalībvalstu konkrētos apstākļus un vajadzības bioloģiskā sektora izaugsmes aspektā un pārliecināsies, ka dalībvalstis optimāli izmanto jaunās KLP sagādātās iespējas, lai atbalstītu savu bioloģisko sektoru. Šis atbalsts ietvers tehnisko palīdzību, paraugprakses un inovāciju apmaiņu bioloģisko produktu jomā un tādu relevantu KLP instrumentu pilnvērtīgu izmantošanu kā ekoshēmas un lauku attīstības vidiskās pārvaldības saistības, kas ietver bioloģisko lauksaimniecību. Lai veicinātu relevanto zināšanu apmaiņu, tiks nostiprināti lauksaimniecisko konsultāciju dienesti, kas sniedz konsultācijas par specifiskiem tematiem, proti, tie būs daļa no Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (LZIS);
- sākot no 2022. gada, veicinās paraugprakses (izglītības un apmācības programmas, kursi, materiāli utt.) apmaiņu ES un valstu līmenī, un tas ļaus izglītības pakalpojumu sniedzējiem (piemēram, tehnikumiem, augstskolām) izstrādāt un vispārīgajā programmā iekļaut kursus par bioloģisko lauksaimniecību un nākt klajā ar inovatīviem risinājumiem, kas domāti bioloģiskajam sektoram (ražošana, pārstrāde, mazumtirdzniecība un patēriņš). Lai veicinātu līdzdalīgu pieeju (zināšanu izplatīšanu), tiks izveidoti tematiski ES demonstrējumu saimniecību tīkli. Ar gaidāmās KLP tīkla starpniecību tiks veicināta paraugprakse un sinerģija ar EIP-AGRI projektiem;

- *mudinās dalībvalstis savos pārskatītajos nacionālajos akvakultūras daudzgadu stratēģiskajos plānos iekļaut bioloģiskās akvakultūras īpatsvara pieaugumu un šā mērķa sasniegšanai optimāli izmantot EJZAF (2021–2027) sniegtās iespējas. Atvērtās koordinācijas metodes kontekstā Komisija veicinās arī paraugprakses apmaiņu un inovāciju bioloģiskās akvakultūras jomā.*

1.2. Attīstīt sektoranalīzi, lai palielinātu tirgus caurskatāmību

ES bioloģiskās ražošanas rīcībpolitikas veidošanā, uzraudzīšanā un izvērtēšanā izšķiroša nozīme ir pieejamiem datiem – jo īpaši datiem par ražošanu, cenām bioloģiskās pārtikas piegādes ķēdē, tirdzniecību, patērētāju vēlmēm un īpašiem tirdzniecības kanāliem. Aktīvāki centieni regulāri vākt, analizēt un izplatīt datus palielinās caurskatāmību un uzticēšanos bioloģiskajam sektoram.

10. darbība. *Lai nodrošinātu visaptverošu priekšstatu par šo sektoru, Komisija, sākot no 2021. gada:*

- *pamatojoties uz Eurostat datiem, publicēs regulārus ziņojumus par bioloģisko ražošanu ES, kuros jo īpaši būs ietverta informācija par platībām, bioloģiskajā ražošanā iesaistītajām saimniecībām un galveno ražošanas sektoru;*
- *publicēs gada ziņojumu par bioloģisko produktu importu no trešām valstīm.*

Arī ieinteresētās personas, valstu pārvaldes iestādes un akadēmiskās aprindas izrāda arvien lielāku interesi par piekļuvi pareiziem un laikus sniegtiem datiem par bioloģiskajiem produktiem. Šāda veida caurskatāmība palīdzēs veidot uzticēšanos starp pārtikas aprītē iesaistītajiem operatoriem, nodrošinās, ka produkcija atbilst patēriņa tendencēm, un galu galā ļaus operatoriem pieņemt labākus lēmumus par ražošanu un investīcijām.

11. darbība. *Sākot no 2022. gada, Komisija:*

- *sadarbībā ar dalībvalstīm intensificēs tirgus datu vākšanu un ES tirgu novērošanas centru analīzi attiecinās arī uz bioloģiskajiem produktiem.*

1.3. Palīdzēt organizēt pārtikas apriti

Bioloģiskajai lauksaimniecībai raksturīgs tas, ka tā savā būtībā ir sadrumstalota un ražotājiem ir piekļuve nelielam skaitam pārstrādātāju un mazumtirgotāju. Bioloģisko produktu tirgus daļai pārtikas nozarē palielinoties, pārtikas aprītē var saasināties nelīdzsvarotība, kas mazina bioloģisko lauksaimnieku spēju aizstāvēt savas intereses.

Izveidojot ražotāju organizāciju²⁵ vai pievienojoties tai, bioloģiskie lauksaimnieki var saņemt KLP atvēlētos ES līdzekļus un atbalstu un līdzekļus, kas pieejami zvejniecības un akvakultūras produktu tirgus kopīgās organizācijas satvarā un no EJZAF, un izmantot tos, lai labāk organizētu dažādu bioloģisko produktu piegādes ķēdes dalībnieku kopdarbu. Darbības programmas, kas attiecas uz bioloģisko augļu un dārzeņu audzēšanu, gūst labumu no augstākas līdzfinansējuma likmes. Tomēr patlaban ir maz zināšanu par bioloģiskās ražošanas koncentrācijas pakāpi un par to, vai tās organizēšanai jāpievērš īpaša uzmanība.

Mazie lauksaimnieki ES saskaras ar salīdzinoši augstām izmaksām un birokrātismu, kas saistīti ar bioloģisko sertifikāciju. Ar Regulu (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu tiks ieviesta “grupu sertifikācijas” sistēma, kas ļaus noteiktiem kritērijiem atbilstošām lauku saimniecībām izveidot grupu ar citām mazām saimniecībām un tādā veidā mazināt inspekcijas un sertifikācijas izmaksas un ar tām saistīto administratīvo slogu. Šis noteikums turklāt stiprinās vietējos tīklus un uzlabos noieta tirgus.

12. darbība. Sākot no 2021. gada, Komisija:

- *analizēs organizētības pakāpi bioloģiskā sektora piegādes ķēdēs un, apspriežoties ar ražotāju organizāciju pārstāvjiem un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, noskaidros veidus, kā to uzlabot;*
- *izpētīs juridisko iespēju izveidot īpašas bioloģisko ražotāju organizācijas vai pievienoties tām un, ja iespējams, mudinās dalībvalstis atvēlēt līdzekļus šim nolūkam. Ražotāju organizācijām ir lielāka ietekme tirgū, un tās visā visumā var palīdzēt nostiprināt bioloģisko lauksaimnieku stāvokli agropārtikas piegādes ķēdē, jo īpaši gadījumos, kad viņi saskaras ar negodīgu tirdzniecības praksi²⁶. Ja būs pietiekami pierādījumi par negodīgu tirdzniecības praksi, kas bioloģiskos ražotājus nostāda neizdevīgā situācijā, Komisija pret to vērsīsies, izmantojot visus tās rīcībā esošos līdzekļus.*

13. darbība. Sākot no 2022. gada, Komisija:

- *uzlabos informētību un sniegs labāku informāciju par “grupu sertifikāciju”, kas saskaņā ar Regulu (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu ļauj mazām saimniecībām dalīt sertifikācijas izmaksas un administratīvo slogu.*

²⁵ “Ražotāju organizācijas” var būt jebkāda veida subjekti, kas pēc ražotāju iniciatīvas izveidoti konkrētā nozarē (horizontālā sadarbība), lai sasniegtu vienu vai vairākus konkrētos mērķus, kuri uzskaitīti Regulā (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, un tās var būt un var nebūt oficiāli atzītas saskaņā ar 152. un/vai 161. pantu. Tās kontrolē ražotāji, un tām var būt dažādas tiesiskās formas, piemēram, tie var būt lauksaimniecības kooperatīvi, lauksaimnieku apvienības vai privāti uzņēmumi, kuros akcionāri ir ražotāji.

²⁶ Nesenā pētījumā par ražotāju organizācijām secināts, ka “ražotāju organizācijas labāk nekā individuāli lauksaimnieki spēj vērsties pret darījumu partneru praksi, kas tiek uzskatīta par negodīgu pret lauksaimniekiem vai kas neatbilst līguma noteikumiem”: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2c31a562-eef5-11e9-a32c-01aa75ed71a1/language-en>.

1.4. Nostiprināt vietējo un mazapjoma pārstrādi un veicināt īsas tirdzniecības ķēdes

Bioloģiskā lauksaimniecība ir attīstījusies galvenokārt primārās ražošanas līmenī, savukārt bioloģiskā pārstrāde ir mazāk attīstīta un reglamentēta. Tāpēc, lai radītu jaunu vērtību patērētājiem, ir svarīgi ieguldīt saudzējošās pārstrādes metodēs un ilgtspējīgā un atkalizmantojamā iepakojumā un līdz ar attiecīgiem noteikumiem panākt labāku izpratni par kvalitātes un drošuma jautājumiem bioloģisko produktu piegādes ķēdēs.

Vēl viens uzdevums bioloģisko produktu piegādes ķēdēs ir saīsināt transportēšanas attālumus un mazināt klimata pārmaiņu ietekmi. Šajā nolūkā jāracionalizē bioloģisko produktu loģistika un lauksaimniecības ielaides resursu tīkli²⁷. Tas ļaus mazajiem bioloģiskajiem ražotājiem, kas atrodas attālos apvidos, atrast noieta tirgu savai produkcijai un gūt labumu no to bioloģiskā statusa pievienotās vērtības.

Tomēr operatori uz bioloģisko sektoru nereti pāriet negribīgi, jo trūkst organizētu un efektīvu komerciālās bioloģisko produktu piegādes ķēžu. Papildus transversālajām problēmām, ar ko saskaras agropārtikas piegādes ķēdes, bioloģisko produktu izplatīšana var būt saistīta ar augstām darbības izmaksām un piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību.

Pieredzes un zināšanu apmaiņa var palīdzēt veidot vietējos pārtikas tirgus un īsas piegādes ķēdes un uzturēt produkta bioloģiskās kvalitātes integritāti. Liela nozīme ir arī specializētām programmām un dalībai lauku tīklos.

Bioloģiskā ražošana var palīdzēt stimulēt jaunus darījumdarbības modeļus. Ir pierādījies, ka “bioapgabali” spēj sekmīgi integrēt bioloģisko lauksaimniecību un citas vietējās darbības, lai palielinātu tūristu pieplūdumu²⁸ arī vietās, kas atrodas sāņus no parastajiem tūristu maršrutiem. “Bioapgabals” ir ģeogrāfiska teritorija, kurā lauksaimnieki, sabiedrība, tūrisma operatori, apvienības un publiskās iestādes vienojas par vietējo resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kuras pamatā ir bioloģiskie principi un prakse. Mērķis ir maksimizēt teritorijas ekonomisko, sociālo un kultūras potenciālu. Katrā “bioapgabalā” ir ņemti vērā ar dzīvesveidu, uzturu, cilvēku attiecībām un dabu saistīti apsvērumi. Rezultātā tiek iegūta vietējā lauksaimnieciskā produkcija, ko novērtē patērētāji un kam tāpēc ir lielāka tirgus vērtība.

14. darbība. Sākot no 2023. gada, Komisija:

- *atbilstoši Regulā (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu noteiktajam mērķim virzīties uz īsākām bioloģisko produktu piegādes ķēdēm, kas sagādā vidiskus un sociālus ieguvumus un centieniem atbalstīt bioloģisko produktu tirdzniecību ES vienotajā tirgū, sadarbosies ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, lai veicinātu vietējo un mazapjoma pārstrādi. Šo darbību pastiprinās mērķorientēta pētniecība un inovācija saskaņā ar programmu “Apvārsnis Eiropa”, arī atbalsts digitālo tehnoloģiju izmantošanai;*

²⁷ Stolze et al: “Organic in Europe, expanding beyond a niche” in *Organics in Europe, prospects and development 2016*.

²⁸ *FAO, “The experience of Bio-districts in Italy”:* <http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/>.

- *rosinās dalībvalstīs atbalstīt “bioapgabalu” izveidi un ieviešanu.*

15. darbība. *Tā kā bioloģiskā lauksaimniecība var uzlabot sociālo iekļaušanu lauku apvidos un vienlaikus veicināt pienācīgus darba un dzīves apstākļus, Komisija, sākot no 2022. gada:*

- *palīdzēs dalībvalstīm izstrādāt bioloģiskajai lauksaimniecībai lauku apvidos domātus pasākumus, kuri veicina dzimumu līdztiesību un atbalsta gadus jaunos lauksaimniekus / nodarbinātību un kuri var ietvert paraugprakses kopīgošanu.*

1.5. Uzlabot dzīvnieku ēdināšanu saskaņā ar bioloģiskās ražošanas noteikumiem

Saskaņā ar slimību profilakses pieeju, ko ES īsteno dzīvnieku veselības jomā, bioloģiskajā lopkopībā jāpanāk atbilstība ES augstajiem dzīvnieku labturības standartiem un jāņem vērā sugām specifiskās etoloģiskās vajadzības. Svarīgas barības piedevas, piemēram, vitamīni, arvien biežāk tiek ražotas fermentācijas procesā, kurā izmanto ģenētiski modificētus mikroorganismus (GMM)²⁹. Tā kā šī ražošanas metode neatbilst bioloģiskās ražošanas principiem un barības piedevu ražotāji, iespējams, nepiesakās uz atļauju ražot piedevas no konvencionāliem mikroorganismiem, svarīgu piedevu piegādes problēmas bioloģiskajā lopkopībā saasinās.

Lai dzīvniekiem nodrošinātu ilgtspējīgu un daudzveidīgu uzturu, ne tikai jāpalielina no vietējiem avotiem iegūtu barības proteīnu pieejamība, bet arī jārod alternatīvi barības proteīna avoti. Tie varētu būt kukaiņi, jūras izejvielas (piemēram, aļģes) un bioekonomikas blakusprodukti (piemēram, zvejniecības un akvakultūras atkritumi). Turklāt bioloģiskās dzīvnieku barības standarti būtu nemitīgi jāatjaunina.

16. darbība. *Komisija iecerējusi:*

- *saskaņā ar programmu “Apvārsnis Eiropa” atbalstīt pētniecību un inovāciju, kas vērsta uz alternatīviem bioloģisko vitamīnu un tādu citu vielu avotiem, kas varētu izrādīties nepieciešamas, un alternatīviem proteīna avotiem, paturot prātā to tehnisko un ekonomisko realizējamību;*
- *izpētīt veidus, kā atbalstīt pieteikšanos uz atļauju ražot barības piedevas bez GMM, barību uz kukaiņu bāzes, kā arī barību no jūras izejvielām;*
- *2022. gadā pieņemt aļģu nozares iniciatīvu, lai atbalstītu aļģu audzēšanu ES un palīdzētu ES aļģu audzētājiem nodrošināt aļģu kā alternatīvas barības sastāvdaļas piegādi bioloģiskajai lopkopībai.*

²⁹ Attiecībā uz barības piedevām, kas iegūtas ar ierobežotā izmantošanā esošiem GMM, operatoram jāpierāda, ka piedeva nesatur nekādas producējošo mikroorganismu paliekas, jo īpaši rekombinantās DNS paliekas.

1.6. Stiprināt bioloģisko akvakultūru

Bioloģiskā akvakultūra var palīdzēt apmierināt patērētāju pieprasījumu pēc daudzveidīgas un kvalitatīvas pārtikas, kas ražota, respektējot vidi un garantējot dzīvnieku labturību. Turklāt tā var palīdzēt novērst plaisu starp pieprasījumu pēc ES akvakultūras produktiem un ilgtspējīgu akvakultūras produktu ražošanu un mazināt savvaļas krājumu noslodzi.

17. darbība. Komisija iecerējusi, sākot no 2022. gada:

- *atbalstīt pētniecību un inovāciju, kas vērsta uz alternatīviem barības vielu avotiem, selekciju un dzīvnieku labturību akvakultūrā; veicināt investīcijas pielāgotā polikultūrā un multitrofiskās akvakultūras sistēmās un veicināt inkubatoriju un mazuļu audzētavu darbības, kas vērstas uz bioloģiski audzētiem mazuļiem;*
- *attiecīgā gadījumā noskaidrot un novērst jebkādas konkrētus šķēršļus, kas kavē ES bioloģiskās akvakultūras izaugsmi.*

Jaunajās vadlīnijās par ES akvakultūras ilgtspējīgu attīstību, kuras Komisija plāno pieņemt 2021. gada pavasarī, dalībvalstis un ieinteresētās personas tiks mudinātas atbalstīt bioloģiskās ražošanas īpatsvara palielināšanu.

3. PRIORITĀRAIS VIRZIENS. BIOLOĢISKAIS SEKTORS, KAS RĀDA PIEMĒRU: UZLABOT BIOLOĢISKĀS LAUKSAIMNIECĪBAS IEGULDĪJUMU ILGTSPĒJĀ

Ilgtspējīga un noturīga lauksaimniecības un akvakultūras nozare ir atkarīga no lielākas biodaudzveidības, kas ir veselīgas ekosistēmas pamatu pamats un ir izšķiroši svarīga tādos aspektos kā barības vielu ciklu saglabāšana augsnē, tīrs ūdens un apputeksnētāji. Lielāka biodaudzveidība ļauj lauksaimniekiem labāk pielāgoties klimata pārmaiņām. Bioloģiskais sektors savā būtībā ir vērsts uz augstākiem vidiskajiem standartiem, kas nostiprināti tā mērķos un principos.

Tā kā gaisa temperatūra pasaulē kāpj un prognozēt laikapstākļus kļūst arvien grūtāk, ir svarīgi nostiprināt lauksaimniecības – arī bioloģiskās – lomu cīņā pret klimata pārmaiņām. Ekstensīvas lauksaimnieciskās prakses un atjaunīgās enerģijas izmantošana fosilā kurināmā vietā paver bioloģiskās lauksaimniecības sektoram iespēju rādīt ceļu uz resursu labāku izmantošanu un atkritumu un oglekļa emisiju samazināšanu.

Šis rīcības plāns tiecas veicināt bioloģisko lauksaimniecību un tās ieguldījumu ilgtspējā. Taču bioloģiskajai ražošanai piemīt arī potenciāls uzlabot tās ietekmi uz vidi. Pārtikas ražošanas vidiskā pēda plašāk aplūkota stratēģijā “No lauka līdz galdam”.

Šo mērķu sasniegšanā būtiska nozīme būs pētniecībai. Šajā kontekstā **Eiropas Komisija vismaz 30 % nākamo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, kas saistīti ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” 6. kopas 3. intervences jomu “Lauksaimniecība, mežsaimniecība un lauku apvidi”**, veltīs tematiem, kuri saistīti ar bioloģisko sektoru vai ir tam relevanti.

1.7. Mazināt klimatisko un vidisko pēdu

Lauksaimniecībai un akvakultūrai ir svarīga nozīme virzībā uz ES mērķi, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas, līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu Eiropu. Bioloģiskajā lauksaimniecībā tiek izmantotas vairākas apsaimniekošanas prakses, kas palīdz mazināt klimata pārmaiņas un rada papildu ieguvumus videi un biodaudzveidībai.

Pēdējos gados ir strauji pieaugusi gan sabiedriskā, gan privātā ieinteresētība papildus informācijai, ko bioloģisko produktu marķējums sniedz patlaban, saņemot arī vidisku informāciju. Patērētāji arvien biežāk vēlas uzzināt informāciju par produktu ietekmi uz vidi, lai varētu pieņemt uz ilgtspēju balstītus lēmumus. Šādi lēmumi palīdzētu sasniegt ES nulles piesārņojuma mērķi. Kā izziņots Aprites ekonomikas rīcības plānā un Patērētāju tiesību aizsardzības programmā, Komisija ierosinās pasākumus cīņai pret zaļmaldināšanu.

18. darbība. Sākot no 2022. gada, Komisija:

- veiks pasākumus³⁰, lai sadarbībā ar ieinteresētajām personām izveidotu eksperimentālu klimatpozitīvu bioloģisko saimniecību tīklu, kurā iespējams kopīgot paraugpraksi.³¹ Eksperimentālajā tīklā savu artavu varētu dot augsnes veselības un pārtikas jomā ierosināts uzdevums, jo īpaši izveidojot “dzīvās laboratorijas” un “bākas”, un citas darbības oglekļa saistīgas lauksaimniecības atbalstam.

1.8. Vairost ģenētisko biodaudzveidību un paaugstināt ražību

Bioloģiskās lauksaimniecības nozīme veselīgu ekosistēmu uzturēšanā, biodaudzveidības un dabisko plēsēju esības respektēšanā un ekoloģiskā līdzsvara saglabāšanā ir vispārātzīta. Ar Regulu (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu ir ieviesti īpaši biodaudzveidības aizsardzības mērķi un saistītie principi, kas stiprinās bioloģisko lauksaimnieku lomu biodaudzveidības saglabāšanā. Stratēģijas “No lauka līdz galdam” satvarā Komisija pārskatīs arī sēklu tirdzniecības direktīvas, lai atvieglotu sēklu šķirņu, tai skaitā bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantojamo šķirņu, reģistrāciju, un izstrādās pasākumus ar mērķi saglabāt ģenētiskos resursus un iegūt sēklas ar augstāku ģenētisko mainību un lielāku biodaudzveidības potenciālu.

Bioloģiski audzētu kultūraugu ražība ir zemāka salīdzinājumā ar tradicionālajiem kultūraugiem. Lai nodrošinātu ekonomisko dzīvotspēju, ir svarīgi novērst ražības plaisu, un tas jo īpaši attiecas uz kultūraugiem, kuru ražības plaisa joprojām ir salīdzinoši liela.

19. darbība. Lai vairotu biodaudzveidību un paaugstinātu ražību, Komisija iecerējusi:

³⁰ Kad būs pabeigti lauku saimniecību ilgtspējas rīka moduļi siltumnīcefekta gāzu emisijas un barības vielu pārvaldības vajadzībām.

³¹ Oglekļa pēdas aplēsei jāatbilst Eiropas Komisijas izstrādātajām metodēm un jo īpaši produktu vidiskās pēdas un organizācijas vidiskās pēdas (PEF/OEF) metodei, kas noteikta Komisijas 2013. gada 9. aprīļa Ieteikumā (2013/179/ES).

- sākot no 2022. gada, programmā “Apvārsnis Eiropa” mērķiezīmēt finansējumu, kas izmantojams, lai atbalstītu ģenētisko resursu saglabāšanu un izmantošanu, pirmsselekcijas un selekcijas darbu un bioloģisko sēkļu pieejamību un lai veicinātu heterogēna bioloģiskā augu reproduktīvā materiāla³² un bioloģiskajai ražošanai piemērotu augu šķirņu izstrādi;
- izveidot ES demonstrējumu saimniecību tīklus ar mērķi veicināt līdzdalīgu pieeju (informācijas izplatīšana). Ar gaidāmās KLP tīkla starpniecību tiks veicināta paraugprakse un sinerģija ar EIP-AGRI projektiem;
- nostiprināt lauksaimniecisko konsultāciju dienestus kā daļu no Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (LZIS), lai rosinātu apmainīties ar zināšanām par bioloģiskajai lauksaimniecībai piemērotu materiālu;
- atbalstīt pētniecību un inovāciju bioloģiskās ražības uzlabošanas jomā.

1.9. Meklēt strīdīgu ielaides resursu un citu augu aizsardzības līdzekļu alternatīvas

Ir zināms, ka ārpussaimniecības ielaides resursu izmantošana bioloģiskajā lauksaimniecībā ir ierobežota. Tiesību akti, kas reglamentē bioloģisko sektoru, ļauj izmantot konkrētu augu aizsardzības līdzekļu klāstu, kam ir mazāka ietekme uz vidi un augsni. Tomēr dažas vielas kaitē augsnes faunai un, noplūdušas gruntsūdeņos, var apdraudēt ūdens organismus. Tāpēc ir svarīgi turpināt meklēt veidus, kā pakāpeniski izbeigt strīdīgu ielaides resursu, piemēram, vara, izmantošanu bioloģiskajā lauksaimniecībā vai tos aizstāt, kā arī izstrādāt šo līdzekļu alternatīvas, kas dotu bioloģiskajiem lauksaimniekiem iespēju aizsargāt kultūraugus.

20. darbība. Komisija:

- iecerējusi, sākot no 2023. gada, programmā “Apvārsnis Eiropa” mērķiezīmēt finansējumu pētniecības un inovācijas projektiem, kas vērsti uz alternatīvām pieejām strīdīgu ielaides resursu izmantošanai, un šajā sakarā īpašu uzmanību pievērst varam un citām vielām, ko attiecīgi novērtējusi Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde;
- sākot no 2022. gada, pamatojoties uz gaidāmo regulu par biopesticīdiem un izmantojot nostiprinātos lauksaimniecisko konsultāciju dienestus, īpaši LZIS, vajadzības gadījumā sekmēt alternatīvu augu aizsardzības līdzekļu, piemēram, bioloģiskas aktīvās vielas saturošu līdzekļu, izmantošanu.

1.10. Uzlabot dzīvnieku labturību

Bioloģiskajai lauksaimniecībai jau ir svarīga loma dzīvnieku labturības – pārtikas sistēmu ilgtspējas neatņemamas daļas – uzlabošanā. Labāka dzīvnieku labturība uzlabo dzīvnieku veselību un pārtikas kvalitāti, mazina vajadzību dot zāles un var palīdzēt

³² Heterogēns bioloģiskais materiāls ir augu reproduktīvais materiāls, kas nepieder pie kādas šķirnes, bet drīzāk pieder pie augu grupas vienā botāniskajā taksonā.

saglabāt biodaudzveidību. Saskaņā ar stratēģiju “No lauka līdz galdam” nepieciešams rīkoties, lai vēl vairāk uzlabotu dzīvnieku labturību, un šajā nolūkā jāmobilizē visi pieejamie instrumenti, lai labāk reaģētu uz iedzīvotāju vēlmēm un prasībām. Kamēr Komisija pārskatīs dzīvnieku labturības tiesību aktus, lai galu galā nodrošinātu augstāku līmeni dzīvnieku labturībā, bioloģiskajai lauksaimniecībai būtu jāturpina kalpot par paraugu dzīvnieku labturības aizsardzībā un jādod patērētājiem garantija, ka izturēšanās pret dzīvniekiem ir bijusi laba visā ķēdē un to dabiskās vajadzības un uzvedība ir respektētas kā lauku saimniecībā, tā pārvadāšanas laikā, jo dzīvniekiem, arī nonāvēšanas laikā, jāiztaupa jebkādas sāpes, distress un ciešanas, no kā iespējams izvairīties.

21. darbība. *Dzīvnieku labturības platformas kontekstā Komisija:*

- *turpinās sadarboties ar dalībvalstīm un pilsonisko sabiedrību, lai rastu konkrētus un praktiski realizējamus veidus, kā tālāk uzlabot dzīvnieku labturību bioloģiskajā ražošanā.*

1.11. Resursus izmantot efektīvāk

Aprites ekonomikas politikā centrālā vieta lēmumu pieņemšanā ir ierādīta resursefektivitātei, kas nodrošina pievienoto vērtību un iespēju resursus izmantot un atkalizmantot ilgāk, tātad novērš atkritumu rašanos, minimalizē pieprasījumu pēc resursiem (tādiem kā ūdens, fosilais kurināmais un enerģija), uzlabo efektivitāti un samazina izmaksas.

Pēdējos 50 gados plastmasas ekonomiskā nozīme ir strauji augusi, un plastmasa ir kļuvusi svarīga arvien lielākam skaitam produktu un produktu ķēžu. Tomēr plastmasas ražošana un plastmasas atkritumu incinerācija rada ievērojamas siltumnīcefekta gāzu emisijas³³.

Bioloģiskajā lauksaimniecībā joprojām tiek izmantots daudz plastmasas: no tās izgatavo mulčēšanas plēves, siltumnīcas un lecektis, skābbarības plēves, dzīvnieku barības uzglabāšanas tīklus, gliemeņu audzēšanas virves un iepakojumu. Papildus centieniem uzlabot parastās plastmasas atkalizmantošanu, savākšanu un reciklēšanu lauksaimniekiem ir vajadzīga lielāka skaidrība par ieguldījumu, kādu aprites ekonomikā var dot biobāzēta un bionoārdāma plastmasa.

22. darbība. *Komisija iecerējusi:*

- *pieņemt biobāzētas, kompostējamas un bionoārdāmas plastmasas regulējumu³⁴, kurā būs ietverti principi un kritēriji, pēc kādiem nosaka, ka ilgtspējīgu biobāzētu un dabiskā vidē viegli bionoārdāmu materiālu izmantošana ir videi labvēlīga. Regulējums attieksies uz visu plastmasu, arī tās izmantošanu visu veidu*

³³ COM(2018) 28 final, paziņojums “Eiropas stratēģija attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā”.

³⁴ Kā paziņots Eiropas stratēģijā attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā (COM(2018) 28 final) un rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku (COM(2020) 98 final).

lauksaimniecībā, un tāpēc tas būs ļoti svarīgs arī bioloģiskajai lauksaimniecībai, kas rāda ceļu uz ilgtspēju.

Dažas lauksaimnieciskās prakses ir galvenie šķēršļi, kas liedz saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu un Jūras pamatdirektīvu sasniegt labu ES saldūdeņu un jūras ūdeņu stāvokli. Galvenais iemesls tam ir difūzais piesārņojums ar barības vielām (slāpekli un fosforu) un pesticīdiem. Aptuveni 38 % ES virszemes ūdensobjektu ietekmē difūzais piesārņojums (viens no tā galvenajiem avotiem ir lauksaimnieciskā ražošana, kas rada 25 % šāda piesārņojuma), ko rada ūdens ņemšana apūdeņošanai un hidromorfoloģiskās izmaiņas (piemēram, nosusināšanas dēļ)³⁵. Klimata pārmaiņu ietekmē ES vajadzības pēc apūdeņošanas palielināsies, bet ūdens pieejamība samazināsies.

23. darbība. Komisija:

- *veicinās efektīvāku un ilgtspējīgāku ūdens izmantošanu, lielāku atjaunīgās enerģijas un tīrā transporta izmantojumu un barības vielu noplūdes samazināšanu visu veidu lauksaimniecībā, kurai piemēru rādīs bioloģiskā lauksaimniecība, un šo mērķu sasniegšanā iesaistīs dalībvalstis ar to KLP stratēģisko plānu starpniecību un izmantos akvakultūras jaunās stratēģiskās vadlīnijas un EJZAF.*

NOBEIGUMS

Lai sasniegtu vērienīgo mērķi līdz 2030. gadam panākt, ka 25 % lauksaimniecības zemes tiek izmantoti bioloģiskajā lauksaimniecībā, un ievērojami palielināt bioloģiskās akvakultūras īpatsvaru, kā izklāstīts stratēģijā “No lauka līdz galdam” un Biodaudzveidības stratēģijā, ir nepieciešams bioloģiskajam sektoram sagādāt rīkus, ar ko iespējams radīt apstākļus, kuri var rosināt ES lauksaimniecības un akvakultūras virzību uz augstiem kvalitātes standartiem, ko atzinīgi vērtē ES patērētāji. Turklāt šis bioloģiskās lauksaimniecības mērķrādītājs būtiski veicinās citu Biodaudzveidības stratēģijā un stratēģijā “No lauka līdz galdam” paredzēto mērķrādītāju, piemēram, pesticīdu samazināšanas un barības vielu pārpalikuma samazināšanas mērķrādītāja, sasniegšanu un vienlaikus palīdzēs ES virzīties uz tās nulles piesārņojuma mērķi, kas jāsasniedz, lai panāktu netoksisku vidi.

ES jāuzņemas vadošā loma lauksaimnieciskās prakses pārmaiņu veicināšanā. Lielākam bioloģiskās ražošanas apjomam ir būtiska nozīme pārejā uz ilgtspējīgāku lauksaimniecības un akvakultūras sektoru, kas lauksaimniekiem sagādā taisnīgus ienākumus un palīdz veidot dzīvīgu Eiropas lauku un piekrastes apvidus.

Lai uzraudzītu progresu, Komisija katru gadu organizēs publiskas turpinājumsanāksmes, kurās atkarībā no tematikas piedalīsies Eiropas Parlamenta, dalībvalstu, Savienības padomdevēju struktūru un ieinteresēto personu pārstāvji. Komisija publicēs arī divgadu progresu ziņojumus, tai skaitā rezultātu pārskatus, ar kuriem iepazīstinās īpaši vēltos pasākumos, kā arī 2024. gadā publicēs rīcības plāna vidusposma pārskatu, ar kuru

³⁵ SWD(2019) 439 final, Komisijas dienestu darba dokuments “Ūdens pamatdirektīvas derīguma pārbaude”.

iepazīstinās augsta līmeņa konferencē. Lai veicinātu informētību par bioloģisko ražošanu, Komisija organizēs arī ikgadēju ES mēroga “Bioproduktu dienu”.